

МІСЦЕ І РОЛЬ БЛОКУ КОНТРОЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН У ПІДГОТОВЦІ ПРОФЕСІЙНИХ БУХГАЛТЕРІВ

Відповідно до оновленого у 2015 році переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти [1], відбулося перейменування багатьох спеціальностей, серед яких і спеціальність «Облік і аудит», що отримала нову назву «Облік і оподаткування». Зауважимо, що провідники реформи наголошували на необхідності зміни назв окремих спеціальностей, обумовлюючи це потребами адаптації до західної практики. Утім назва згаданої спеціальності у вищих навчальних закладах різних країн значно варіюється. Зокрема, використовуються такі назви, як «Accounting», «Accounting and Auditing», «Accounting and Taxation», «Accounting and Finance», «Accounting, Auditing and Control» тощо. Отже, зазначений аргумент на користь зміни назви спеціальності не є переконливим, оскільки не відповідає дійсності.

Необґрунтоване, на нашу думку, зникнення аудиту з назви спеціальності спричинило нівелювання важливості всього блоку контрольних дисциплін, що викладалися для студентів цієї спеціальності як на бакалаврському, так і на магістерському рівнях. Проблема коректності назви спеціальності не звучала б так гостро, якби не дискусія навколо необхідності викладання контрольних дисциплін для бухгалтерів, що наразі точиться в професійних колах. Так, окремі фахівці висловлюють думку, що бухгалтер з базовою освітою не потребує теоретичних знань з контролю і аудиту. Прихильники цієї точки зору аргументують свою позицію тим, що аудит є вищим щаблем професійного розвитку бухгалтера. Тому відповідні знання можна здобувати вже після завершення вищого навчального закладу і певного практичного досвіду у сфері обліку. Крім того, для отримання сертифіката незалежного аудитора потрібно скласти кваліфікаційні екзамени, а спеціальність здобувача при цьому не має

вирішального значення. Так, претендувати на отримання сертифіката аудитора можуть фахівці навіть різних галузей знань, зокрема з права.

Переконані, що така точка зору є хибною. Насамперед, необхідно виходити з того, що випускник спеціальності повинен бути здатним виконувати професійні роботи і обіймати первинні посади, перелік яких наведено, зокрема, в Класифікаторі професій [2]. Для дотримання високої якості освіти освітньо-професійна і освітньо-наукова програми мають забезпечити здобуття студентом:

- теоретичних знань та практичних умінь і навичок, достатніх для успішного виконання професійних обов'язків за обраною спеціальністю (на рівні бакалавра);
- поглиблених теоретичних та / або практичних знань, умінь, навичок за обраною спеціальністю (чи спеціалізацією), загальних засад методології наукової та / або професійної діяльності, інших компетентностей, достатніх для ефективного виконання завдань інноваційного характеру відповідного рівня професійної діяльності (на рівні магістра) [3].

Сьогодні якісний фахівець у сфері обліку і аудиту – це особа, яка володіє загальними і спеціальними знаннями, здатна швидко реагувати на зміни в науці, техніці та технологіях, володіє аналітичним мисленням, соціально-психологічною компетентністю, високою культурою. Кваліфікаційні характеристики, сучасна практика діяльності суб'єктів господарювання, досвід зарубіжних країн дозволяють визначити основні класи професійних завдань, що мають виконувати випускники спеціальності «Облік і оподаткування», до яких, крім облікових, аналітичних, організаційних та етичних, належать і контрольні.

Враховуючи реальну кон'юнктуру ринку праці та можливості працевлаштування, випускники мають отримати компетенції щодо:

- складових системи внутрішнього контролю, її організації та оцінки ефективності функціонування;
- організаційних процедур і методики внутрішнього контролю і аудиту;
- методики зовнішнього і внутрішнього аудиту, у тому числі із застосуванням сучасних інформаційних систем і комп'ютерних технологій

фінансової та податкової звітності господарюючих суб'єктів, а також окремих видів залишків, класів операцій;

- видів супутніх аудиту послуг і володіння необхідними навичками для організації і методики їх виконання;
- основних технічних, методичних і організаційних підходів для здійснення контролю із застосуванням інформаційних систем і комп'ютерних технологій;
- форм, видів, мети, методів і прийомів державного фінансового контролю;
- стадій і процедур контрольно-ревізійного процесу;
- організаційних і методичних засад аудиту ефективності використання державних коштів тощо.

Відповідно до чинного Класифікатора професій, випускники спеціальності «Облік і оподаткування» потенційно можуть працевлаштуватися на такі посади, пов'язані зі сферою контролю і аудиту: аудитора; головного державного аудитора; головного інспектора державного контролю; головного контролера; головного ревізора; державного аудитора; контролера-ревізора; начальника контрольно-ревізійного відділу; наукового співробітника (аудит, бухгалтерський облік) тощо [2].

Отже, збереження в навчальних планах підготовки студентів спеціальності «Облік і оподаткування» таких дисципліни, як «Теорія фінансового контролю», «Аудит», «Внутрішній аудит», «Комп'ютерні інформаційні системи в аудиті», «Організація і методика аудиту на підставі Міжнародних стандартів аудиту», «Державний фінансовий контроль», «Державний аудит», «Внутрішньогосподарський контроль», забезпечуватиме якісну професійну підготовку випускників, гарантуватиме їх відповідність кваліфікаційним вимогам, що висуваються до фахівців.

Список використаних джерел:

1. Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти : Постанова Кабінету Міністрів України від 29.04.2015 № 266 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-%D0%BF>.
2. Класифікатор професій із змінами, затвердженими наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 02.09.2015 № 1084 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.
3. Про вищу освіту : закон України від 01.07.2014 № 1556-VII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.